

---

5. Шевченко О., Власюк О., Ставчук І., Ваколюк М., Ільш О., Рожкова А. Оцінка вразливості до зміни клімату: Україна. Кліматичний форум східного партнерства, Робоча група громадських організацій зі зміни клімату, 2014. URL: http://climategroup.org.ua/wpcontent/uploads/2014/07/ukraine_cc_vulnerability.pdf

6. Шурда К. Е. Економіка зміни клімату: конспект лекцій. Одес. держ. екол. ун-т. Одеса: Фенікс, 2015. 106 с.

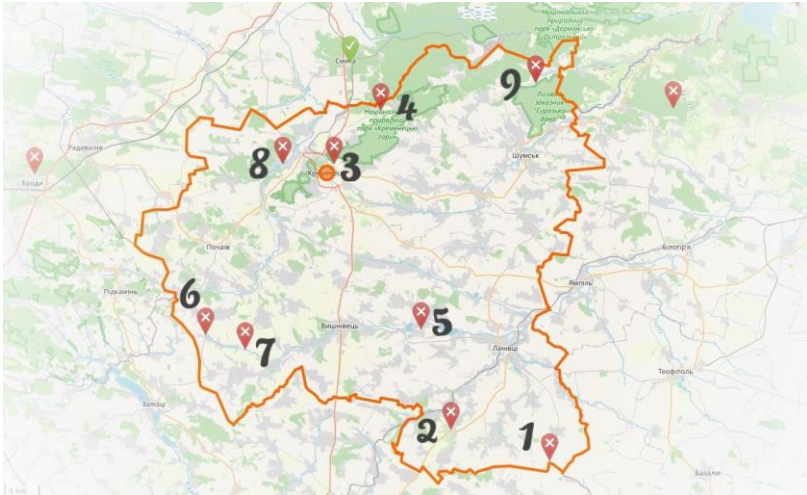
Віталій ВЕГЕРА, студент

Науковий керівник: **к. геог. н., доц. Янковська Л.В.**

ГІДРОЛОГІЧНІ ЗАПОВІДНІ ОБ'ЄКТИ КРЕМЕНЕЦЬКОГО РАЙОНУ

Природно-заповідні об'єкти та території охороняються як національне надбання, до яких встановлюється особливий режим охорони, відтворення і використання. Україна розглядає цей фонд як складову частину світової системи природних територій та об'єктів, що перебувають під особливою охороною. До гідрологічних заповідних об'єктів належать гідрологічні заказники та пам'ятки природи. *Гідрологічний заказник* — природно-заповідна територія, що створюється задля забезпечення збереження водойм, боліт, водоспадів, джерел, котрі мають особливо важливе водоохоронне та водорегулююче або естетичне значення. Заказники даного типу є стабілізаторами клімату, регуляторами гідрологічного режиму, збереження флори і фауни. *Гідрологічна пам'ятка природи* – природоохоронна територія, пам'ятка природи, котра включає в себе водні об'єкти (водойми, водоспади, джерела тощо), які мають наукову, культурно-пізнавальну або естетичну цінність і охороняються державою. Гідрологічні пам'ятки природи бувають загальнодержавного або місцевого значення.

У Кременецькому районі Тернопільської області створено три гідрологічних заказники (рис. 1).

Рис. 1. Розташування гідрологічних пам'яток природи та гідрологічних заказників природи Кременецького району
Умовні позначення:

Гідрологічні пам'ятки природи: 1 – «Зелена криниця»; 2 – «Вишгородоцьке джерело»; 3 – «Джерело «Корито»; 4 – «Джерело Святої Анни»; 5 – «Передмірське джерело»; 6 – «Витік річки Горинь».
Гідрологічні заказники: 7 – «Горинський»; 8 – «Малобережецький»; 9 – «Кутянський луг».

Горинський заказник – водно-болотний масив, гідрологічний заказник місцевого значення в Україні. Розташований між селами Старий Олексинець, Устечко, Ридомиль, Млинівці, Велика Горянка Кременецького району Тернопільської області, в межах заплави річки Горинь. Площа – 106 га. Під охороною — водно-болотний масив, що формує витік річки Горинь [2].

Малобережецький заказник – гідрологічний заказник місцевого значення в Україні. Розташований на південній околиці села Малі Бережці Кременецького району Тернопільської області, в межах заплави річки Ікви. Під охороною – водно-болотний масив у заплаві Ікви, що є регулятором водного режиму [3].

Кутянський Луг – водно-болотний масив, гідрологічний заказник місцевого значення в Україні. Розташований поблизу

села Андрушівка Кременецького району Тернопільської області. Площа — 64 га. Під охороною — типова лучно-болотяна рослинність у долині річки Кутянки. Особливо цінний пальчатокорінник травневий, занесений до Червоної книги [4].

На території Кременецького району знаходяться шість гідрологічних пам'яток природи, а саме «Витік річки Горинь», «Передмірське джерело», «Джерело Святої Анни», «Джерело «Корито», «Вишгородоцьке джерело», «Зелена криниця». Перелічені об'єкти мають культурно-пізнавальну та естетичну цінність і знаходяться під охороною держави [1].

Власні дослідження дали можливість виявити перспективні для охорони гідрологічні об'єкти, а саме джерело «Святої Трійці» розташоване на південно-східній околиці міста Ланівці, неподалік автошляху Ланівці-Теофіполь (рис. 2). Площа об'єкта становить 0,0025 га. Джерело було окультурене з власної ініціативи та коштів однієї із сімей, що живуть поблизу. На місці джерела раніше була звичайна криниця, води якої проходили через крейдові пласти поверхні. Набрати води приїздять навіть з ближніх селищ територіальної громади, вода має хороші смакові якості.

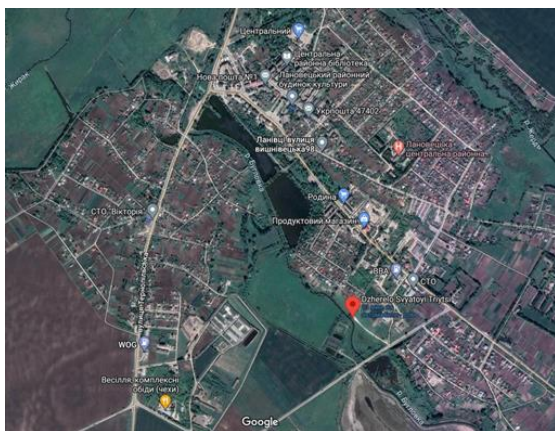

Рис. 2. Географічне положення джерела «Святої Трійці» (перспективної гідрологічної пам'ятки природи)

Територія джерела огорожена бетонним парканом та частково туями. З обох сторін каплиці є східці, облаштовані

декоративною бетонною плиткою, спускаючись по них нижче, ми потрапляємо струмка, також навпроти джерела вмонтовані дві дерев'яні лави, біля них висаджені нарциси, тюльпани, троянди та інші квіти (рис. 3).

Рис. 3. Джерело «Святої Трійці» станом на 18.04.2022

Як і у більшості регіонів, у Кременецькому районі є проблеми, які заважають стабільно функціонувати гідрологічним об'єктам, у тому числі обміління, пересихання, втрата біотичного різноманіття. На досліджуваній території є кілька гідрологічних об'єктів, які постраждали від вище перелічених проблем. Глобальне потепління вплинуло в основному на гідрологічні заказники «Кутянський луг», «Горинський» та «Малобережецький», тому що внаслідок підвищення середньої температури в межах території нерідко стається обміління водойм, незначне пересихання річок об'єкту, також втрачається відсоток біорізноманіття.

Великою проблемою залишається забруднення водних об'єктів і прилеглих територій людьми, тому що не завжди ці території облаштовані смітєвими баками. Також проблемою є сільськогосподарські роботи на польових угіддях, поблизу яких знаходяться такі пам'ятки природи, як «Зелена криниця» та «Передмірське джерел». В результаті обробки різних культур і шкідників гербіцидами, інсектицидами, пестицидами, хімічні

речовини потрапляють в ґрунт та проникають в найближчі підземні води, і далі із джерел виходить вода з їх вмістом.

Література:

1. В.М. Черняк, Г.Б Синиця, І.О П'ятківський. Унікальні перлини природи Тернопільщини. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2014. С.253-254.

2. Сліпченко І. Горинський заказник. Тернопільський енциклопедичний словник: у 4 т. / редкол.: Г. Яворський та ін. Тернопіль: Видавничо- поліграфічний комбінат «Збруч», 2004. Т. 1: А-Й. 696 с.

3. Малобережецький гідрологічний заказник. Тернопільський енциклопедичний словник: у 4 т. / редкол.: Г. Яворський та ін. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний комбінат «Збруч», 2005. Т. 2 : К-О. С. 449.

4. Бай І. Кутянський луг. Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. / редкол.: Г. Яворський та ін.Тернопіль: Видавничо-поліграфічний комбінат «Збруч», 2005. Т. 2: К-О. С. 298.

Аліна ПАХОЛОК, студентка

Науковий керівник: **к. біол. н., доц. Лісова Н. О.**

СОРТУВАННЯ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ КОНТІНЕНТАЛ ФАРМЕРЗ ГРУП)

У переліку глобальних проблем людства, що загрожує його подальшому існуванню, найважливішою є екологічна проблема. Причин виникнення цієї проблеми є багато. У рамках наших досліджень розглядається одна з найгостріших – проблема поводження з відходами життєдіяльності та виробництва, кількість яких стрімко зростає.

У розвинених країнах вже сформувалася екологічна свідомість суспільства та застосовуються різні моделі зі збирання, утилізації та поховання сміття. Щодо України можна говорити поки що лише про точкове (локальне) поширення екокультури, оскільки комплексна система поводження з відходами створена далеко не у всіх містах нашої країни.